

Barraca

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Torrent del Flequer
Alçada: 380

Coordenades:

Latitud: 41.69888
Longitud: 1.92054
UTM Est (X): 410181
UTM Nord (Y): 4616907

Classificació

Número de fitxa 08182 - 188
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: És una barraca de dimensions considerables i el seu estat de conservació és molt bo. Caldria desbrossar el seu entorn immediat (a excepció de les espècies protegides) de la vegetació que l'envolta i treure l'heura per evitar que no es malmeti.

Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0040005300000OA
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dv., 29/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada a la baga del Flequer, a mà esquerra, per sota el marge del camí que mena a Can Casassaies, al peu d'una torrentera (sense nom) que desaigua al torrent del Flequer. Està envoltada per boixos (*Buxus sempervirens*) i pi blanc (*Pinus halepensis*) pel costat del marge. Per sobre la coberta i part posterior, heura (*Hedera hélix*) que la fan gairebé imperceptible per al caminant.

És una construcció aïllada, de planta circular, de 2,30 metres de diàmetre interior. Està adossada parcialment al marge i construïda damunt d'un estret terraplè reforçat per un muret de 40 cm de pedra seca que evita l'entrada d'aigua de la torrentera en cas de pluja. La pedra emprada per a la seva construcció és força regular, desbastada. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. El cobriment de terra de la coberta està en força bon estat, malgrat l'heura que li creix al damunt. El voladís està en molt bon estat. El gruix dels murs és de 70 cm. Els brancals o muntants presenten una lleugera inclinació, amb una sola llinda plana de grans dimensions. La porta mesura 1,50 metres d'alçada per 0,70 metres d'amplada. Té una lleixa al damunt amb tancament interior. No disposa de cap obertura a mena d'espitllera que permeti la ventilació i l'entrada de la llum, però sí que disposa de dos tinells superposats, un de més gran arran de terra, i el segon més petit a sobre. La barraca està orientada a llevant.

Observacions:

Aquesta barraca no consta a l'inventari del web de l'Observatori del Paisatge.

Com en moltes de les barraques, els ocells aprofiten per niar. En aquesta un escurçó (*Vipera latasti*) havia pres possessió de la barraca

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

